

MUSIC WITH THE UNDER FOURS

Op zaterdag 5 februari organiseerde MUZIEK-4, expertisenetwerk muziek met jonge kinderen, in samenwerking Klankendaal voor de eerste keer een studie- en ontmoetingsdag rond muzikeducatie voor jonge kinderen: Music with the Under Fours. Hiervoor nodigde Muziek-4 Susan Young uit. Dr. Young is als docent en onderzoeker verbonden aan de *University of Exeter* (Verenigd Koninkrijk). Vanuit deze functie leidde ze verschillende onderzoeksprojecten in verband met de muzikale ontwikkeling van jonge kinderen. In 2003 verscheen haar boek *Music with the Under Fours*.

Doorheen vier interactieve lezingen introduceerde Dr. Young de recentste trends binnen de muzikeducatie voor jonge kinderen. Ze onderlijnde tijdens een gesprek voorafgaand aan de studiedag dat muzikeducatie altijd binnen een bredere context geplaatst moet worden. Door alleen op muzikeducatieve methodes te focussen dreigt men de leefwereld van kinderen te miskennen. Met andere woorden moedigde ze de deelnemers aan om over de grenzen van de pure praktijk heen

te kijken. Die visie kon duidelijk waargenomen worden doorheen haar vier lezingen.

Door enkel op muzikeducatieve methodes te focussen dreigt men de leefwereld van kinderen te miskennen. Kijk over de grenzen van de pure praktijk heen!

Haar eerste lezing *Mostly about Babies* probeerde een antwoord te geven op de vraag: "Hoe kan theorie de praktijk aanvullen?". De kern van die lezing was een overzicht van drie grote stromingen. Binnen de *perceptietheorie* is

10 x het belang van MUZIEK-4

- Het samenbrengen van gelijkgestemden, ervaringen en kennis
- Het netwerken van verschillende actoren actief binnen de sector
- Het uitwisselen van projecten, expertise, good practices en methodieken
- Het doorbreken van het isolement waarbinnen vele muziekeducatoren vast zitten
- Het samenbrengen en verspreiden van onderzoek
- Het initiëren van discussie en onderzoek binnen de sector
- Het professionaliseren van de sector
- Het verruimen van de horizon van de sector binnen Vlaanderen en op internationaal vlak
- Het sensibiliseren en promoten van muziek met jonge kinderen binnen de media
- Het creëren van een breder draagvlak

er het gevaar om de holistische muzikale ervaring te herleiden tot het onderzoek van verschillende muzikale parameters. De *sociobiologische theorie* richt zich sterk op de ouder-kind relatie. Het onderzoekt de regulerende functie muziek die de sociale interactie kan hebben (communicative musicality). Daardoor profileert die theorie zich tegenover de courante muziekpedagogiek, die zich sterk richt op de individuele-muziektechnische ontwikkeling

Door enkel op muziekeducatieve methodes te focussen dreigt men de leefwereld van kinderen te miskennen. Kijk over de grenzen van de pure praktijk heen!

van het kind. Vanuit de *neurowetenschappelijke theorie* leren we beter begrijpen hoe kinderen muziek leren. Zo leren we vanuit het onderzoek naar spiegelneuronen, dat kinderen evenzeer door het *kijken* naar musiceren een sterke leerervaring kunnen hebben. Daartegenover moet er wel met de nodige sceptisch naar *neuromythen* gekeken worden. Dat zijn de populaire pseudowetenschappelijke theorieën die in veelvoud door de media worden uitgedragen. Het meest gekende is het *Mozart-effect*. Elke van die stromingen biedt nieuwe inzichten, maar tegelijk kan geen enkel van de aangereikte modellen in hun pure vorm geïmplementeerd worden. De conclusie is dat er een vorm van pedagogische flexibiliteit nodig is om de *clash* tussen theorie en praktijk te omzeilen. Er is de wetenschap van de pedagogiek en er is de kunst van de pedagogiek.

In de tweede lezing maakte Susan Young de overstap van baby's naar een iets oudere leeftijd. Daarin gaf ze een overzicht van de courante leervormen. Er zijn twee hoofdvormen - zingen en instrumentaal musiceren - die elk in twee categorieën ingedeeld kunnen worden: gestructureerd of spontaan musiceren. Bij zowel het zingen als het instrumentaal musiceren ligt momenteel vaak het zwaartepunt. Dr. Young onderlijnt in haar lezing het belang van het spontaan musiceren. Daaronder verstaat ze het spelen met klanken zoals dat door het kind zelf geïnitieerd wordt. De rol van de muziekpedagoog is het kind hierin te assisteren en zacht het spel te leiden naar een leerervaring.

Na de courante theorieën en de courante praktijk wat nader te hebben bekeken, focuste Susan Young in haar derde lezing kort op the courante zwaartepunten binnen de hedendaagse muziekpedagogiek voor jonge kinderen:

de ontwikkeling van creativiteit, het pedagogische interactiemodel, het diversifiëren naar de individuele leernoden van het kind als tegenreactie tegen de standaardisatie, de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de filosofie van het non-lineaire denken.

In haar laatste lezing van de dag ging Susan Young dieper in op de invloed van hedendaagse muziek op de muziekbeleving van kinderen. Muziek is constant en overal aanwezig. Er is een steeds groeiende diversiteit in het aanbod. Door de digitalisering is dat groeiende aanbod makkelijk beschikbaar. Daarnaast is er ook steeds meer autonomie in de keuze mogelijk. Binnen die context voert Dr Young momenteel een Europees onderzoeksproject. Samen met partnerorganisaties uit Zweden, Italië, Griekenland, Frankrijk en Israël voert de universiteit van Exeter onderzoek naar de muziekpedagogische mogelijkheden van reflexieve software. Dat is software die een muzikale input analyseert en gemoduleerd beantwoordt. Het MIROR project maakt gebruik van het door Sony ontwikkelde improvisatieprogramma *The Continuator*. Via de website <http://www.csl.sony.fr/research/music/> kan men ter illustratie een aantal video's bekijken van dit project (<http://www.csl.sony.fr/~pachet/video/Children.mp4>).

Tijdens de lezingen van Susan Young was er steeds een sterke interactie met de deelnemers. De vele vragen en discussies leverden voldoende gespreksstof om aanzet te geven aan de laatste sessie van de dag. Daarin ging een panel in discussie met het publiek over het belang van het opstarten van het expertisenetwerk muziek met jonge kinderen, MUZIEK-4. Het netwerk moet rekening houden met de belangen van een zeer ruime doelgroep van muzikeducatoren actief met jonge kinderen: muzikanten, leraren kleuter-, basis-, kunst- en/of hoger onderwijs, en personeel uit de socioculturele sector. Zonder veel problemen was er een consensus over de belangen van dergelijk netwerk, maar tegelijkertijd was er ook een bezorgdheid over de praktische haalbaarheid van deze doelstellingen. De Nederlandse deelnemers van *Muziek op Schoot*, deelden hun twintigjarige ervaring van de ontwikkeling van hun netwerk: stap voor stap groeien en zelf initiatief nemen door zich te engageren om MUZIEK-4 actief mee vorm te geven. *Music with the Under Fours* is alvast de eerste stap.

Rein Meus is coördinator bij het internationale netwerk Don Bosco Youth-Net vzw. Hij stond mee aan de wieg van Muzes vzw en zetelt daar nu nog in de algemene vergadering.

MERYC

Deze afkorting staat voor *European Network for Music Educators and Researchers of Young Children*.

De algemene doelstelling van MERYC is het creëren en onderhouden van een netwerk voor mensen die bezig zijn met muzikale opvoeding voor de jongste leeftijd. Deze doelstelling tracht men te realiseren door onderzoek te stimuleren, samenwerking te bewerkstelligen, informatie te delen en een forum te creëren voor discussie en reflectie.

Meryc is verbonden met de Early Childhood Commission (ECME) van de International Society for Music Education (ISME). www.meryc.eu

Susan Young is voorzitter van MERYC sinds de oprichting in 2003 te Kopenhagen.

Second opinion

Muziek, theater, cultuur... voor de allerkleinsten is de laatste jaren duidelijk aan een opmars bezig. Vele losse initiatieven, verspreid over het land, schieten als paddenstoelen uit de grond. Een expertisenetwerk als *muziek-4* is zeer welgekomen voor artiesten, muziekpedagogen, leerkrachten... die hun vak au serieux nemen. Muzikaal aan de slag gaan met baby's en peuters is een vak dat je moet beheersen en niet zomaar een plezierige bezigheid. Ons vak gaat veel ruimer dan de pure muziekpedagogie. Ik denk aan non-verbale communicatie, inschatten en aanvoelen van afstand- nabijheid, kennis van ontwikkelingspsychologie en goed weten welke reacties je kan verwachten, omgaan met ouders en je plaats kennen tov de ouder-kindrelatie. In sommige situaties kan je het ook zien als een vorm van opvoedingsondersteuning die je aanbiedt.

Ik ben er van overtuigd dat je door jezelf en je werk au serieux te nemen erkenning en respect creëert bij anderen. En (hopelijk) schrikt dit mensen die ook graag iets leuks met muziek en kindjes willen doen toch wat af, of zet het hen toch minstens aan het denken voor ze er aan beginnen. Als we allemaal samen ons vakgebied ernstig nemen, kan zo de kwaliteit bewaakt worden. Een studiedag zoals deze is hier al een mooi voorbeeld van.

Het samenbrengen van kennis, ervaringen, vaardigheden, onderzoek... zal ons zeker ten goede komen en wie weet ook later hier in België deuren openen naar degelijk onderzoek betreffende muziek bij jonge kinderen. Want we hinken internationaal duidelijk achterop. *Griet Plettinx is muziektherapeut en docent Kinderklanken.*